יש בקרבנות פרק שני תמורה טו.

מסורת הש"ס

ה) [ובמקום קיים:]. ב) [במקום שבמשניות לוקח יתומות], ג) זוכריה יג, ד) [לקמן מז: ע"ז], ה) [ל"ל יבמות וכ"ל בת"כ פרק יא ס"ק], ו) זוכריה ו: [לקמן מג: כד.], ז) [ל"ל קדשים], ח) כגלגל ר' שנה ושנה אחת מלוך עלו שם שמואל וכו' שמלך שאול בשנתו כדכתיב. ל"ק, ט) [ב"מ ל ב], י) [ל"ל כח. יבמות ה: מנוחר הינו בפרש"י ד"ה ימיו], כ) ל"ק מ"ש, ל) כ"מ ר"ק מ"ז, מ) [ל"ק מחוק מד סוף המשנה], נ) ל"ל כהזכיר, ס) ל"ק מ"ז, ע) וכי מנים ל"ק, פ) ופי' כ"מ, צ) ובמס' מיר מיכן דמקק מ' שנה לפי דוקא מלא מחילת מ' שנה קרי נמי מקק ע"ש,

הגהות הב"ח

(א) נב' וכלפיס (וכנכון תז"ס וכ"ב גי' מ"ש ושש: (ב) שם בתוספת שמתו כפליים ביחיד דברים אמורים ולא: (ג) נב' מ"ל חטאת יביא יכול: (ד) רש"י ד"ה עשר שנים וכו' לא מכן ז' שנים שמלך דוד בחברון וי"ג שנה מהן מלך שמואל בעצמו עשר שנים וא' שנה מלך שאול עם שמואל וב' שנים מלך שאול לבד כדכתיב ושתי שנים: (ה) ר"ת אינה מתה הפנימיות המחטאת הלנה:

הגהות הגר"א

[א] נב' ושיבה. ל"ל ועבדה יכן בכל ס"ם בגמ' וכ"י: [ב] רש"י ד"ה עשר. ל"ז מלך כו'. הוא לפי גירסת הלשונות: [ג] בא"ד ושלשים ושם כו'. הוא לפי פרד עולם ולפה הפנים רש"י: [ד] בא"ד לא מהן כו'. תע"ג דדוד מלך שם עוד ו' חדשים לא בחברון ז' חדשים שהיה הלכון כשדה פלשתים: [ה] בא"ד ומהן מלך כו' עד כ' שנים. זה ני' כדי לבא לפ"י גרים לקמן כגי' הגמ'. ומשולל לא מת כו'. הולכך לזה לגרסתו אבל לפי ני' הגמ' ל"ל נפ: [ו] בא"ד ושנה כו'. ל"ל לתלמוד מקרא דכתיב (שמואל ב יג) כן שנה שאול כו' דאין לו פי' לפשטי' דקרא אבל הכתוב נתמ' ה"ק כפסוק שנה למלכו לו מלך כ' שנים לאמוקי שנה לחטאה ולא מלך בשנתו: [ז] תר"ח ושלשים. ומתה כו'. ול"ג דהכי מלך ו' חדשים יותר על מרגע ונם שנה אל שיעה לחיה שלמה:

רבינו גרשום

שלשים ושבע שפוך דוד. ובאותו זמן אמר אבשלום אל אביו אלכה נא ונו': אמר רבי מאיר והלא חבריתי כו' אלא שופטן קבוע כלומר קבוד ר' מאיר אין הפרש ביניהן דכל שופטנו קבוע בין ביחיד בין בצבור דומה את השבח ואת הטומאה: אמר רבי שמעון מה מצינו בחולד חטאת ובתמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה דמתות ביחיד דברים אמורים ולא בצבור כך מפרש ר' שמעון בגמרא בבריתא ואי אתה יכול לומר חולד חטאת בצבור שאין חטאת הצבור נקבה כו': אף חטאת שכיפרו בעלים ומי שעברה שנתה דמתות ביחיד דברים אמורים ולא בצבור. מהו אומר חטאת יביא. כלומר מה צורך לכתוב אם ככש יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנו. לכתוב הבי אם ככש קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנו ז) כל שכן חטאת שכיפרו בעלים דיחיד דתמות דגבי יחיד לא פליגי: ולא קשיא. הא דקאמר ר' יהודה דעה כאן באבודה ונמצאת בשעת הפרשת שניה קודם הקרבה הואיל ואינו שירעה יכול להקריב הלכך אין מתה שניה אלא רועה: כאן באבודה ונמצאת שלא בשעת הפרשה אלא לאחר הקרבה דכבר כיפר הילכך מתה: ואיבעית אימא אידי ואידי. דנמצאת בשעת הפרשה: ולא קשיא. הא דתני רועה היינו ר' יהודה אליבא דרבנן כדתנן בפרק וולד חטאת הפפרים חטאת ואבדה והפרים אחרת תחחיה ולא הספיק להקרייבה עד שנמצאת ראשונה והרי שתיהן חכיסות אחת מהן תקרב חטאת ושניה תמות דברי רבי וחכמים אומרים אין חטאת מתה אלא שנמצא כו'. והא דתני מתה היינו רבי יהודה אליבא דרבי:

ח) מסר כמן הגיון ול"ל יסת ל"ל ריי תמות שמעינן ליה לפי נחטאת לנור וכ"ס מעלת יכו:

למנות אלא ג' של שאול אבל קשה איך חי דוד אחר המרד חמש שנים ואפילו יהיה שנת המרד שנה ראשונה וכבדר עולם תניא ר' נהוראי אומר כו' והשתא ניחא שתמצא ה' שנים אחר המרד בלא דחוק אבל קשה בשמעתין דכי נמי מנינן עשירית של שמואל אינו כי אם ל"ש שנים. תוס' אחרות: כפ) עשירית של שמואל אות לי' נמחק: ל) אבשלום. גליון וצריך לומר מקץ ארבעים שנה ריל בתחילה כמו מקץ שבע שנים ואין בין מרד לסרד רק ל"ש שנה ולדידיה משכחת שפיר חמשה שנים שהי אחר המרד:

ט) נראה דל"ל ולא מלי לתרגן כן אלינא דר"ש ולומר דסא דאמר ר"ש חמש:

עין משפט נר מצוה

ב א ב מיי' פ"ד מהלי' פסולי המוקדשין הל"ח: **כא** ג ד מיי' שם הלכה ג:

תורה אור השלם

ו. וְאִם כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יַקְרִיבֶנּוּ: ויקרא ד לב

מוסף רש"י

עשר שנים מלך שמואל בעצמו. לומתה שנה שאלו לסם מלך היא שנה עשירית לשמואל הנמתה, ושנה אחת מלכו שמואל ושאול יחד, שביה שאול הולך אחר עצת שמואל עד שסרה כמעשה אגג וסר שמואל מעליו, כדכתיב (ש"א כיו) ולא יסף שמואל לבאות את שאול עוד: ומלך שנה שאול שתי שנים, והן שכתוב במקרא (שם יג) ושתי שנים מלך על ישראל, לגלן מסיב לומם דמלך שמואל בהתיה, והיינו דלמאיגן בתמנת תענית (ה:) מי גרס לשאול שיבא בגנבה שתי שנים ומחלה תפילתו של שמואל בכמה, דבתלי שנה לחטוה סמת ונגזרה עליו מיתה אלא שנמחלה לו תפלת שמואל (ובחנים כיח:).

שיטה מקובצת

א) רשבע נ"א ושש שמלך דוד הרי ארבעים שנה: ב) רשל עבור אינן מתות. כדמפרש ואולל דמה מצינו בולד חטאת כו'. מי' מתוס' שכתבו לשון קונטרס: ג) המות אמר ר"ש מה: ד) בעליה ביחיד דברים אמורים: ה) תיבת קיימת נמחק: ו) חטאת יביא יכול יביא: ז) הא ריי המות כו'. והשתא לא הוי נחית כלל לחלק בין שתיהן עומדות לנמצאת אחר כפרה. מי' מתוס' כנ"ל: ח) והא. עי' תוס' בבמס (דף קי"ב): אמר ס"א תניא ר"ש אומר חטא חטאת מתות: ט) אלא לעולם (תיכות אמר ליה נמחק) לא תיפוך ולא קשיא דרבי אלעזר דמנינהו איריי באבודה בשעת כפרה ולבך אמר המות אבל בשתיהן עומדו? ונמצאת קודם כפרה ואינה אבודה אלא בשעת הפרשה רועה ואידי ואידי אליבא דרבנן דרבי יוסי אומר א)דהא ראמרינן חטא חטאות מתות היינו לאחר כפרה דהא מפרש במעילה דאפילו בפרש שתי חטאות לאחריות אמר ר"ש המות הה' חטאות מתות מחמא קחני בין כיפרו בין לא כיפרו ואפילו באחריות. מי' מתוס' שכתבו לשון קונט' כנ"ל: י) באבודה. תוס' מעילה (דף י ע"א): יא) הנדה. ע' בספר כריתות (דף לד): יב) ומי ס"א וסבר רבי יהודה חטאת כו': יג) שנה ושנה אחת שמלך כו': דשמואל לא הנעדר מלך אלא באמצע שנה י"א ולא היתה שליטה לשאול כי מקצתה היה שמואל נגיד הס"ד ומה"ד ל"ו שנה מלך: יד) אבשלום הי' ארבעים הא מלתא כו' אחר כן. לפי שפשהתחיל שמואל לנהוג שרדה לא חי אלא י"ב שנה צא מהן ד' אחרונים לחשלים ל"ו דדוד נמצא שהיתה (עשר שנים) לגדולתו: טו) צא וחשוב ממיתתי של עלי שהיא כו' של שמואל שנאמר ויהי השמש ובא השמש עד שלא בעצמו. ולאחה שנה שאלו לסם מלך היא שנה עשירית לשמואל הנמתה, ושנה אחת מלכו שמואל ושאול יחד, שביה שאול הולך אחר עצת שמואל עד שסרה כמעשה אגג וסר שמואל מעליו, כדכתיב (ש"א כיו) ולא יסף שמואל לבאות את שאול עוד ומלך שנה שאול שתי שנים, והן שכתוב במקרא (שם יג) ושתי שנים מלך על ישראל, ולא מסיב לומם דמלך שמואל בהתיה, והיינו דלמאיגן בתמנת תענית (ה:) מי גרס לשאול שיבא בגנבה שתי שנים ומחלה תפילתו של שמואל בכמה, דבתלי שנה לחטוה סמת ונגזרה עליו מיתה אלא שנמחלה לו תפלת שמואל (ובחנים כיח:).

שיטה מקובצת

ג) רשבע נ"א ושש שמלך דוד הרי ארבעים שנה: ד) רשל עבור אינן מתות. כדמפרש ואולל דמה מצינו בולד חטאת כו'. מי' מתוס' שכתבו לשון קונטרס: ה) המות אמר ר"ש מה: ו) בעליה ביחיד דברים אמורים: ז) תיבת קיימת נמחק: ח) חטאת יביא יכול יביא: ט) הא ריי המות כו'. והשתא לא הוי נחית כלל לחלק בין שתיהן עומדות לנמצאת אחר כפרה. מי' מתוס' כנ"ל: י) והא. עי' תוס' בבמס (דף קי"ב): אמר ס"א תניא ר"ש אומר חטא חטאת מתות: יא) אלא לעולם (תיכות אמר ליה נמחק) לא תיפוך ולא קשיא דרבי אלעזר דמנינהו איריי באבודה בשעת כפרה ולבך אמר המות אבל בשתיהן עומדו? ונמצאת קודם כפרה ואינה אבודה אלא בשעת הפרשה רועה ואידי ואידי אליבא דרבנן דרבי יוסי אומר א)דהא ראמרינן חטא חטאות מתות היינו לאחר כפרה דהא מפרש במעילה דאפילו בפרש שתי חטאות לאחריות אמר ר"ש המות הה' חטאות מתות מחמא קחני בין כיפרו בין לא כיפרו ואפילו באחריות. מי' מתוס' שכתבו לשון קונט' כנ"ל: יב) באבודה. תוס' מעילה (דף י ע"א): יג) הנדה. ע' בספר כריתות (דף לד): יד) ומי ס"א וסבר רבי יהודה חטאת כו': טו) שנה ושנה אחת שמלך כו': דשמואל לא הנעדר מלך אלא באמצע שנה י"א ולא היתה שליטה לשאול כי מקצתה היה שמואל נגיד הס"ד ומה"ד ל"ו שנה מלך: יז) אבשלום הי' ארבעים הא מלתא כו' אחר כן. לפי שפשהתחיל שמואל לנהוג שרדה לא חי אלא י"ב שנה צא מהן ד' אחרונים לחשלים ל"ו דדוד נמצא שהיתה (עשר שנים) לגדולתו: טו) צא וחשוב ממיתתי של עלי שהיא כו' של שמואל שנאמר ויהי השמש ובא השמש עד שלא שקעה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל עד שנה: טז) י"ב חדשים ואח"כ הביאוהו: יח) בחברון נשתיירו י"ג שנה לשמואל ושאול ב' שנים: יח) ארבעים ותשע תיבת וכו' ל"ש: יט) דוד והשלש עשר שנים עשר מלך וה"ג עשר שנים כו' שאול ושמואל וב' שנים שמלך שאול בעצמו: כ) הנפא וגו' והיא: כא) ובאותו היום נתמנה: כב) עלי הוא עמד להיות שופט ראמר מר וזרח השמש ובא השמש עד שלא בבתה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל ונשתיירו י"ג: כג) שנה. גליון ואע"ג דמת שמואל ארבע חדשים קודם שאול יום ר"מ דוד משמלך חי ארבעים שנה וששה חדשים כדכתיב בחברון שבע שנים וביירושלים שלשים ושלש ונ"מא ל"ד מיום אל יום ר"מ דוד משמלך חי ארבעים שנה וששה חדשים כדכתיב בחברון שבע שנים וביירושלים שלשים ושלש ונ"מא ל"ד חמש ושלשים והיינו לפי חשבון ארבעים שנה ולא יותר ולא חשיב ששה חדשים אבל קרא מקץ ארבעים שנה חשיב הששה חדשים וגם ניחא דמשכחת שחי חמש שנים אחר המרד ותיבת היו נמחק: כד) שנתה וולד חטאת: כה) דמתות הס"ד ומה"ד דברים אמורים דמתות הס"ד: כו) מה"ד והא רבי יהודה: כז) תיבת דהכי נמחק: כח) דגרסי ושלשים ושבע ר"ס גרסי שלשים ושבע דדור ולפי זה אין צריך למנות אלא ג' של שאול אבל קשה איך חי דוד אחר המרד חמש שנים ואפילו יהיה שנת המרד שנה ראשונה וכבדר עולם ס"מ החסר שנה ראשונה של רעב ס"מ החסר שנה ראשונה ל"ש שנים. תוס' אחרות: כט) ל"ש שנים. גליון ולא מקץ שבע שנים ואין בין מרד לסרד רק ל"ש שנה ולדידיה משכחת שפיר חמשה שנים שחי אחר המרד:

ט) נראה דל"ל ולא מלי לתרגן כן אלינא דר"ש ולומר דסא דאמר ר"ש חמש:

עשר שנים מלך שמואל בעצמו. יחידי בלא שאול הלכך שנה עשירית היא נמנית בתוכן מ' שנה יג). [ב] ל"ז מלך דוד קודם למרדו של אבשלום יד) הא מילתא פירש רבי במקום אחר כן שנה עשירית לשמואל היתה לגדולתו של שמואל ולא נפקא לן מקרא בהדיא אלא מדלא משכחת לה מ' שנה למנייתא אחריתא ולא ותשוב טו) למיתתו של עלי שהיא תחילת גדולתו של שמואל עד שנת מרדו של אבשלום מ"ט שנה ר"ג לשמואל ושאול [ג] ושלשים ושם לדוד ועלי מת כשנשבה הארון שנת' (שמואל א ד) ויהי כהזכירו וגו' וכתיב (שם ו) ויהי ארון ה' בשדה פלשתים טו) ז' חדשים הכיתוהו פלשתים (שם ז) ויבחו אנשי קרית יערים וגו' וכשמלך דוד בירושלים על כל ישראל הביא משם את הארון כדכתיב (שם ב ו) ויוסף עוד דוד וגו' וכתיב (שם ג ז) ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים וירבו הימים ויהיו כ' שנה [ד] לא מהן ז' שנים שמלך דוד בחברון יז) [ה] (דד) ומהן מלך שמואל בעצמו יח)ר"ש שנה ושאול עם שמואל ב' שנים כדכתיב (שם יג) ושתי שנים מלך וגו' ושמואל לא מת קודם לשאול אלא ד' חדשי' שכן מפורש בספר שמואל (שם כה) ושמואל מת וגו' וכתיב בתריה (שם כז) ויאמר דוד [וגו'] עתה אספה יום אחד ביד שאול וגו' וכרת לו אל אכים עד שמת שאול וכתיב (שם) ויהי מספר הימים אשר ישב דוד בשדה פלשתים ימים וד' חדשים מלינו י"ג שנים לשמואל ושאול משמת עלי עד שמלך דוד ושלשים ושם לדוד כשמרד אבשלום הרי ארבעים יח) וכו' לא מהן ע' שנים לשמואל קודם ששאלו להם מלך הרי מ' שנים משמלוכה עד שנת מרדו של אבשלום ועד בכלל והכי תניא בסדר עולם היא שנת שלשים ושם למלכות דוד יט) הי"ג עשר שנים מלך שמואל בעצמו [ו] ושנה אחת שמלך שאול בעצמו ושלשים ושם לדוד ואני הוספתי משלי על זה. ועוד לא ותשוב נמי מלידתו של שמואל ותמצא כמו כן ס"י"ג שנה נהג שמואל שררה על ישראל דאמר מר בסדר עולם ועלי הכהן יושב על הכסא כ) והיא מרת נפש וגו'ט) כא) ובאותה שנה נתמנה עלי להיות שופט על ישראל והוא שפט את ישראל ארבעים שנה לא מהן שנה אחת לעיבורו נמצא שמואל כן ל"ט שנה בשעה שנתנבא ועלה לגדולה דמשעה שמת עלי כב) זרחה שמש של שמואל י"ג שנה לשרירותו דכל שנותיו לא היו אלא י"ב כדנפקא לן בעלמא (מ"ק כג:) מעד הגמל הערל כג) דהיינו כ"ד חדש כדי הנקת תינוק והדר ויבש שם עד כד) עולם עולמו של יוכל דהיינו כ' שנה ובהללו י"ג שנה כה) היו מובלעים השמי שנים שמלך שאול שהרי שניהם מתו בשנה אחת כדמפרש למעלה: **מתני' שכיפרו בבעלים.** אחלבה ומתכפר בחטאת ומתלת הראשונה: **ולד ליבור.** שכפרו בחטאת: **אינה מפה.** לחטאות (כו) המתות כז)(הפנימיות) הלכה למשה מסיני בהא מסכתא [יח.] וס"ל לת"ק דשל יחיד גמירי ולא של ליבור: **תמות.** דבלבור נמי גמירי: **אמר רבי שמעון מה מצינו כו.** כלומר קו"ל חמשה חטאות מתות חטאת שמתו בעליה ושכפרו בעליה ושעיברה שנתה כח) ולד חטאת ותמורות חטאת וכי היכי דתלת מיניהו לאו בליבור גמירי דהא לא משכחת להו בקרבנות לבור ולד חטאת כט)(לא משכחת בליבור) דאין נקבה בליבור כט)ותמורת חטאת נמי אין קרבן ליבור עושה תמורה (יב.) ושמתו בעליה אין הליבור מתים כדאמרי' לקמן בגמרא[ע"כ]: **אף שכפרו בעליה ושעברה שנתה.**

אע"ג דמצינו לאשמותיהו בליבור לא גמירי דתמות: כפ) **גמ' מהו אומר חטאת יביא.** למה לי למיכתב (ויקרא ד) אם ככש יביא קרבנו לחטאת לכתוב אם ככש קרבנו לחטאת וגו': **יביאנה.** סיפיה דקרא נקבה תמימה יביאנה: **ר' שמעון אומר תמות.** דחטאת יחיד שכיפרו בעליה היא: **כו) והאמר רבי יהודה תמות.** כז) דהכי שמעת ליה כמתני' אפי' בני ליבור וכל שכן יחיד: **והאמר ר"ש.** כמתני' בני יחיד חמשה חטאות מתות וקתני להן חטאת שכפרו בעליה וקתני ביחיד דברים אמורים: **אבודה בשעת הפרשה.** אלא בשעת כפרה דנמצאת הראשונה קודם שנתכפר בשניה בקרבנו בבריתא בהיא קאמר רבי יהודה דתרבה דלא בגמרא דמתמה לאחר שנתכפרו הבעלים ודקתני מתמיהין תמות בחטאה בשעת כפרה בשניה היתה עדיין הראשונה אבודה: **אידי בשעת הפרשה.** שנמצאת קודם כפרת הבעיה ומתמיהין דקאמר לרבי יהודה תמות רבי יהודה קאמר לה אליבא דרבי דאמר לקמן בפרק ולד חטאת (דף כב:) כמשנה אבודה בשעת הפרשה אע"פ שנמצאת קודם כפרה מתה אלא שנמצאת לאחר שנתכפרו הבעלים: **ומי איכא למ"ד כו'.** אמתני' פריך: כיולא

עין משפט נר מצוה

ב א ב מיי' פ"ד מהלי' פסולי המוקדשין הל"ח: **כא** ג ד מיי' שם הלכה ג:

תורה אור השלם

ו. וְאִם כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יַקְרִיבֶנּוּ: ויקרא ד לב

מוסף רש"י

עשר שנים מלך שמואל בעצמו. לומתה שנה שאלו לסם מלך היא שנה עשירית לשמואל הנמתה, ושנה אחת מלכו שמואל ושאול יחד, שביה שאול הולך אחר עצת שמואל עד שסרה כמעשה אגג וסר שמואל מעליו, כדכתיב (ש"א כיו) ולא יסף שמואל לבאות את שאול עוד ומלך שנה שאול שתי שנים, והן שכתוב במקרא (שם יג) ושתי שנים מלך על ישראל, ולא מסיב לומם דמלך שמואל בהתיה, והיינו דלמאיגן בתמנת תענית (ה:) מי גרס לשאול שיבא בגנבה שתי שנים ומחלה תפילתו של שמואל בכמה, דבתלי שנה לחטוה סמת ונגזרה עליו מיתה אלא שנמחלה לו תפלת שמואל (ובחנים כיח:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com